

[Formanden.]

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om apotekervæsenet.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om beholdere til øl og læskedrikke.

Mødet hævet kl. 14.00.

9. møde.

Torsdag den 15. oktober kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Lovforslaget (nr. 11) findes i tillæg A. sp. 929, fremsættelsen i tidenden sp. 102).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til indfødsretsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om udskrivning af skat til amtskommunen.

(Lovforslaget (nr. 7) findes i tillæg A. sp. 1009, fremsættelsen i tidenden sp. 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ove Hansen: Da vi i foråret havde et tilsvarende lovforslag til første behandling, bad jeg om, at vi måtte få nogle flere oplysninger i det lovforslag, der nu skulle fremsættes. Vi har ikke fået disse oplysninger, og det beklager jeg meget, for vi må erkende, at der er mange problemer, der skal løses; når vi nu her i landet skal indføre en tredje direkte indkomstskat, nemlig indkomstskat til amtskommunerne.

Jeg sagde i foråret, og jeg vil gentage det i dag, at mit parti finder det rimeligt, at amtskommunerne får adgang til at udskrive direkte indkomstskat, men det bliver ikke uden vilkår, at vi kan gå med til en sådan løsning. Det er meget store skattestigninger, der har fundet sted i amtskommunerne. Alene fra sidste år til i år er amtskommunernes udskrivningsbehov steget med 250 pct. En del heraf skyldes sygehusvæsenet, der allerede nu er en amtskommunal opgave alene. Amtsrådene har ellers ikke fået tillagt større opgaver endnu, men statens meget følelige og alvorlige nedskæring af refusionerne har dog naturligvis bidraget væsentligt til den store skattestigning, og dertil kommer, at statens overtagelse af den mellemkommunale refusion er uden betydning for amtskommunerne.

Mit parti finder det rimeligt, at vi forsøger at finde en ordening med direkte indkomstskatter til amtskommunerne, men der er store forskelle i kommunernes tilsvær til amtskommunerne.

Lad mig nævne et eksempel. Hvis vi antager, at 2 kommuner inden for samme amtsrådsreds yder et tilsvær på, skal vi sige 2 mill. kr. til amtskommunen, så virker dette beløb med forskellig styrke på de enkelte skatteydere. I den ene kommune er beskatningsprocenten måske 15, i den anden 20. En sådan skævhed må naturligvis bringes til ophør, og flere eksempler kan bekræfte den ulighed, der findes.

Amtskommunerne har vel stort set de samme opgaver at skulle varetage i de forskellige egne af landet, og med god grund kunne man forvente, at den del af udgifterne, der i de enkelte amtskommuner bæres af kommunerne, vil udgøre en nogenlunde konstant del af kommunernes samlede udskrivning. Desværre er det ikke tilfældet. I Københavns amtskommune udgør således kommunernes bidrag til amtskommunen 10

[Ove Hansen.]

pct., og i amtskommunen her modtager man som bekendt ikke skattegrundlagstilskud, i Frederiksborg amt er procenten 13, og i Roskilde amt er den 14. Heller ikke her modtager man skattegrundlagstilskud. Men i 5 af landets øvrige amter, amter, hvortil der ydes skattegrundlagstilskud, må kommunerne aflevere 25 pct. af deres skatteudskrivning til de respektive amtskommuner.

Jeg synes, disse tal fortæller lidt om uensartetheden, og går vi lidt videre og undersøger virkningerne af skattetrykket i de enkelte amter, konstaterer man stadig væk betydelige forskelle. Beskatningsgrundlaget pr. indbygger varierer også meget stærkt. I indeværende år udgør beskatningsgrundlaget pr. indbygger i København amt 18.600 kr., i Viborg amt 8.200 kr. og i det bornholmske amt 7.700 kr. Disse tal er medvirkende til, at socialdemokratiet er villig til at drøfte direkte indkomstskat til amtskommunen. Ved at udskrive skat på hver enkelt skatteyder inden for en amtsrådsreds vil en udligning i nogen grad finde sted. Men hvis indenrigsministeren tror at have løst problemerne og fjernet skævhederne blot ved at lade amtskommunerne udskrive skat på indkomst, tror jeg ministeren tager fejl. Mange forhold spiller ind, og de må kendes og undersøges nøje, inden folketetinget træffer en endelig afgørelse.

Ministerens har ikke i lovforslaget oplyst, hvad han skønner beskatningsprocenterne vil blive rundt omkring i amterne. Jeg er klar over, at sådanne skøn er meget vanskelige at foretage, men det ville ikke være urimeligt, om folketetinget og ikke mindst landets skatteydere fik at vide, hvad ministeren mener om beskatningsprocenternes størrelse. Det er egentlig ejendommeligt, at folketetinget skal tage stilling til et så vigtigt problem, uden at der overhovedet gives nogen oplysning om disse procenteres størrelse. Bliver beskatningsprocenten 5, eller bliver den 10? Vi har i forvejen to høje beskatningsprocenter, en til staten og en til kommunerne, og vi har også et skatteloft på 66 $\frac{2}{3}$ pct. Har regeringen gjort sig tanker om dette loft? Jeg tror, at flere skatteydere i den kommende tid vil overstige loftet, når vi får en amtskommunal indkomstskat. Det skyldes måske ikke en forglemmelse fra ministeren, når vi ikke har fået nærmere oplys-

ning, men snarere den usikkerhed, der råder med hensyn til amtskommunernes fremtidige sagsområder.

Jeg tænker her på opgavefordelingen, og vi beder om, at den nu må blive fastlagt. Det er på høje tid, ja, det er næsten i virkeligheden for sent. Den rigtige rækkefølge for kommunalreformen havde været: 1) den geografiske inddeling, 2) opgavefordelingen og 3) byrdefordelingen, men regeringen har villet det anderledes — det beklager jeg, og jeg ved også, at mange kommunalfolk gør det — og derfor har vi fået en mislykket byrdefordeling. Jeg tror også, regeringen er ved at erkende, at den ikke var helt vellykket.

Som jeg sagde til at begynde med, vil socialdemokratiet drøfte indførelse af personlig skat til amtskommunen, men det bliver altså på betingelser. Vi må kende de fremtidige opgaver, der skal pålægges amtskommunerne. Skal statshospitalerne, åndssvageforsorgen, den højere skoleuddannelse og flere sociale og kulturelle opgaver overføres til amtskommunerne?

Statsministeren oplyste i sin åbningstale i sidste uge, at det er regeringens hensigt at lade statens lufthavne i provinsen overgå til amtskommunal drift. Alt det må vi høre nærmere om under udvalgsarbejdet, og vi må have underretning om, hvad regeringen agter at yde i refusion til amtskommunerne. Det sidste spørgsmål er ikke mindst vigtigt. Hvilke refusioner har man tænkt at yde? Jeg kunne også ønske at spørge — det står der ikke noget om i bemærkningerne til lovforslaget: skal skattegrundlagstilskuddet opretholdes? I indeværende år andrager det ca. 233 mill. kr., men efterhånden er det kun et meget beskedent beløb i forhold til det, amtskommunerne skal udskrive.

Og så lidt om selvfinansieringen. Forlanger man, at anlægsarbejder i stor udstrækning af amtskommunerne skal klares ved selvfinansiering?

Det kunne også være rart at vide lidt om, hvad det her vil betyde med hensyn til tjenestemænd. Det er vel ikke udelukket, at det, man nu foreslår, vil betyde ansættelse af endnu flere tjenestemænd. Jeg ved, regeringen er betænkelig og henstiller til kommunerne, at de ikke ansætter flere embedsmænd end nødvendigt. Det tror jeg da heller ikke de gør. Men dette vil formentlig i

[Ove Hansen.]

hvert fald ikke reducere antallet af tjenestemænd.

Meget tyder på, at amtskommunerne vil få betydelige udgifter i de kommende år. Jeg kan oplyse, at i 1969-70, altså sidste år, udgjorde amtskommunernes samlede skatteudskrivning 994 mill. kr., i indeværende år er udskrivningen 2,5 milliarder kr., til næste år — tallet kendes ikke nøjagtigt endnu — men da bliver den formentlig henved 4 milliarder kr., og jeg tager næppe fejl, når jeg har den opfattelse, at i 1972, hvor mange nye arbejdsområder formentlig overføres til amtskommunerne, vil skatterne stige med endnu flere milliarder kr.

Om skatteudskrivningen siger ministeren i lovforslaget, at halvdelen af amtskommunernes udskrivningsbehov skal udskrives som amtskommunal grundskyld med en grundskyldpromille, der højst må være 20. Jeg tror på forhånd at kunne sige, at ingen amtskommuner kan klare halvdelen af udskrivningsbehovet med en promille på 20. For øjeblikket giver den amtskommunale grundskyld et beløb på ca. 880 mill. kr., og dette beløb bliver næsten ikke større i de kommende år. Derfor må man regne med, at en meget stor del af udskrivningen overføres på personlig skat.

Med hensyn til den personlige skat foreslår ministeren en proportionalskatteskala i lighed med den, man har i kommunerne. Det er vi fra socialdemokratiets side meget betænkelige ved. Jeg tror, det vil medføre en for hård belastning for skatteydere med små og almindelige indkomster. Vi må forlange, at der indføres en progressiv skatteskala for amtsskatterne i lighed med den, vi har for statsskatternes vedkommende. Nu vil ministeren formentlig svare, at for skatteyderne betyder indførelse af personlig skat til amtskommunen ingen ekstraudgift, men det tror jeg det gør alligevel i kraft af disse betydelige beløb, som amtskommunerne i fremtiden skal udskrive.

Jeg kan på mit partis vegne sige, at vi gerne vil medvirke til en god udvalgsbehandling, men der er mange spørgsmål, vi må have nærmere oplyst, spørgsmål, der endnu er uafklarede, og derfor tror jeg, en grundig udvalgsbehandling er nødvendig, men vi er som sagt villige til forhandling.

Asger Jensen: Det lovforslag, vi her har til behandling, er jo af samme ordlyd som det lovforslag, vi behandlede i maj måned i år, og det konservative folkeparti er godt tilfreds med, at det svarer til det, som dengang blev fremsat, og som vi gav vor fulde principielle tilslutning til. Det kan vi også gøre i dag.

Hr. Ove Hansen omtalte nogle vilkår for, at socialdemokratiet ville gå med til lovforslaget. Nu skal vi jo have en udvalgsbehandling, hvor vi skal drøfte, hvad der er grund til at rette, men jeg håber ikke, at det skulle forstås sådan, at socialdemokratiet vil stille vilkår for at undgå at være med til at give amterne denne mulighed for at udskrive personskat. De antydninger, der var i hr. Ove Hansens tale, kunne tyde lidt på, at det var tanken, at der skulle stilles sådanne ultimative vilkår, som kunne gøre det svært at få det igennem, uden at det dog blev antydnet helt klart, hvad man egentlig tænkte på. En af de ting, der blev nævnt, var skatteloftet, men det var vel ikke et vilkår, det var vel bare et sædvanligt spark til skatteloftet, som man så ofte hører. Jeg ved ikke, hvad der egentlig er socialdemokratiets tanke. Vi har jo mere end ét skatteloft, vi har forskellige former for skatteloft. Er det meningen, at de helt skal fjernes? Mener man, det er ganske rimeligt, at man får mulighed for at tage 100 pct. af folks indtægter? Det kan vel næppe være et sådant vilkår, hr. Ove Hansen tænker på at stille for at være med til denne ændring i skattelovene.

Jeg mener, det var en forkert udtryksmåde at tale om nedskæring af refusionerne. Hr. Ove Hansen ved, at det ikke er tilfældet; der var en ændring af refusionerne. Staten yder det samme i refusioner, dog ikke på alle enkeltområder, men det er ikke noget, statskassen tjener på, for i stedet påtager man sig hele udgiften på andre områder. Det ved hr. Ove Hansen udmærket. Derfor kan man altså ikke, mener jeg, kalde det en nedskæring af refusioner; det var en ændring, hvorved der til en del af de ting, som amtsrådene administrerer, nu ydes mindre refusion end tidligere.

Oplysning om opgavefordelingen var vel en af de ting, der nærmest blev stillet som vilkår. Ja, det er jo noget, vi alle sammen

[Asgar Jensen.]

spørger efter: kan vi få det endeligt klaret? Men mon man egentlig tænker sig, at det er muligt for nogen regering i dag at give besked om, hvilke opgaver amterne for tid og evighed skal administrere? Er der noget i vejen for, at man indfører dette skattesystem og siger: inden for dette skal amterne administrere, og amterne får vel ikke tildelt nye opgaver, uden at de i så fald vil komme for her i folketinget, så alle kan tage stilling til, om det er rigtigt, at amterne skal administrere dem under det skattesystem, som jeg synes det er rimeligt vi allerede nu får indført. Det kan det konservative folkeparti give tilslutning til.

A. Chr. Andersen: Det foreliggende lovforslag om udskrivning af skat til amtskommunen er en ventet ændring i den kommunale beskatning. Kommunallovskommissionen var i sin betænkning inde på spørgsmålet, og det ville for så vidt have været naturligt at have gennemført ændringen i forbindelse med de nye amters etablering pr. 1. april 1970. Hensynet til, at kildeskattesystemet skulle indarbejdes, har bevirket, at den først nu foreslås til ikrafttræden 1. januar 1972. Det ser i øvrigt også ud til, at det nok kan være nødvendigt at tage alt muligt hensyn til kildeskattesystemet, hvis man ellers skal komme nogenlunde igennem de første år.

Om omlægningen af beskatningen kan man vist godt sige, at man i kommunale kredse finder denne ændring nødvendig og med forventning imødeser den gennemført. Amtskommunernes budgetter er steget meget stærkt, og det er meget store stigninger i amtsfondsbidraget, der præger de kommunale budgetter i år. Det har været medvirkende til, at såvel kommunalbestyrelser som amtsråd er meget interesseret i at få bidraget afskaffet. Det gode forhold mellem kommuner og amter kan let blive skadet, hvis det skal fortsætte. Ved indførelse af amtsindkomstskat kan den enkelte borger se, hvilket bidrag han skal yde til amtets opgaver, og tilsvarende vil han også kunne se, hvad han skal bidrage til de lokale kommunale opgaver, igennem den kommunale beskatningsprocent. Denne procent vil blive nedsat med, hvad der tidligere skulle udskrives i amtsfondsbidrag. Det er i hvert fald en kendsgerning, at dette vil ske, og

hvis amtets udgifter stiger, og hvis kommunernes udgifter stiger, så ville, hvis man havde gjort det på samme måde som hidindtil, også amtsfondsbidraget indregnet i den kommunale beskatningsprocent få samme indflydelse på den kommunale beskatningsprocent, som når vi nu fordeler det på amtet og på kommunerne.

Udskrivningsprocenten fastsættes proportionalt på grundlag af den skalaindkomst, der fremkommer, efter at der er givet et personfradrag. Dette fradrag foreslås at skulle være det samme som det, der gives før påligning af statsskat. Beskatningen bliver således ikke progressiv, hvilket også — det vil jeg gerne gøre hr. Ove Hansen opmærksom på — ville give en skævere byrdefordeling. Vi kan derfor ikke tiltræde hr. Ove Hansens ønske om en progressiv beskatning. Skal der ske en ændring på det område, må det i hvert fald være med hensyn til statsskatten.

Ved den foreslåede ændring vil der ske en mere ensartet fordeling af borgernes skatteydelse til amtsopgaverne, idet alle nu vil komme til at betale på samme grundlag som for statsskatten. Dette er ikke tilfældet under den nuværende ordning, hvor både forskellige personfradrag og forskellige grundskyldpromiller i kommunerne kan øve indflydelse på den enkeltes andel af amtsfondsbidraget. Den amtskommunale grundskyld foreslås bevaret med en maksimumsudskrivning på 20 promille. Denne grænse er, så vidt jeg ved, allerede nået i 12 af de 14 amter, og det varer vel heller ikke længe, inden maksimumsgrænsen nås også i de sidste to. Der er tradition for den amtskommunale grundbeskatning, tidligere havde vi jo praktisk talt ikke andet end grundbeskatning til amterne, men der kunne vel egentlig være grund til at anlægge en anden betragtning vedrørende denne beskatningsform, efter at vi har fjernet skattefradragretten for de personlige skatter. Man må vist konstatere, at en grundbeskatning nu næsten altid vil vende den tunge ende nedad. Jeg vil gerne nævne et par eksempler. Når man udskriver på indkomsten og samtidig opkræver den nævnte grundskyldpromille på 20, vil en parcelhusejer med 20.000 kr. i indkomst og med en grundværdi på 60.000 kr. — det er jo ikke usædvanligt i hvert fald herovre omkring København — komme til

[A. Chr. Andersen.]

at betale 500 kr. mere, end han ville komme til at betale, hvis vi havde en ren indkomstskat, medens en parcelhusejer med 100.000 kr. i indkomst og med en grundværdi — han har formentlig et større hus — på 120.000 kr. vil spare henimod 1.000 kr. i skat i forhold til det, han ville komme til at betale, hvis det var ren indkomstskat. Når grundskyldstilhængere i hvert fald tidligere så stærkt gik ind for grundbeskatningen, var det med den begrundelse, at man derved fik meget mere skat af de store ejendomsbesiddere. Det forhold er altså nærmest omvendt i dag.

De øvrige bestemmelser i lovforslaget kan tiltrædes, bl. a. at den amtskommunale indkomstskat udelt skal tilfalde én amtskommune og ikke som for den kommunale indkomstskats vedkommende deles ved flytning. Det er i hvert fald en praktisk foranstaltning. Jeg kan på mit partis vegne tiltræde lovforslaget og ønsker gerne enkelthederne drøftet i et udvalg.

Martin Pedersen: Da vi sidst drøftede et tilsvarende forslag, var der almindelig tilslutning til tanken om en amtskommunal indkomstskat, fordi amtskommunernes udgifter er stærkt stigende, dels på grund af den almindelige stigningstakt i de offentlige udgifter, dels på grund af den omlægning af refusionsreglerne, der har fundet sted samtidig med den nye kommuneinddeling, hvor sygehusvæsenet fuldt ud gik over til amterne, og udgifterne til sygehusvæsenet er jo en meget betydelig del af amternes samlede udgifter. Derfor må man hilse med tilfredshed, at man nu i stedet for som hidtil at udskrive regninger på meget betydelige og stigende beløb til kommunerne går over til en egentlig amtsindkomstbeskatning, og det forstår jeg da også, at der er enighed om fra de tidligere ordføreres side, også fra socialdemokratisk side.

Hr. Ove Hansen berørte spørgsmålet, om man eventuelt skulle gå over til en progressiv beskatning i amtskommunerne, og vi vil naturligvis se på dette forhold i udvalget, men jeg må dog alligevel henlede opmærksomheden på, at der kan blive visse ulemper derved. Forholdet er jo det, at vi hidtil har tilstræbt, at progressionen i den samlede beskatning skulle være ens over hele landet.

Vi havde i sin tid, da vi forhøjede personfradraget ved kommunebeskatningen, fra alle sider et ønske om et ensartet personfradrag i alle kommuner, og når man alligevel ikke gik med til dette, var det, fordi man vidste, at det i de økonomisk dårligt stillede kommuner ville have den virkning, at skatteprocenterne ville blive meget høje. Jeg gør opmærksom på, at man almindeligvis regner med, at den kommunale beskatning er proportional, fordi der ikke er forskellige skatteskalaer, men der er jo alligevel den smule progression i den, som ligger i bundfradraget. Tænker vi os, at en mand har en skattepligtig indkomst på 10.000 kr., så bevirker bundfradraget, at han kun kommer til at betale af halvdelen af dette beløb, mens den, der har 20.000 kr., kommer til at betale af $\frac{3}{4}$ af beløbet. Det viste sig også, da vi i sin tid gennemførte denne beskatning, at der skete en betydelig overflytning af indtægter fra de økonomisk bedre stillede befolkningsgrupper til de økonomisk dårligere stillede, og dette forsøg på at gennemføre ensartethed i progressionen mislykkedes jo derved, at man alligevel ikke fra partiernes side turde stille krav om det også i de økonomisk dårligt stillede kommuner. Hvis vi går over til en egentlig progression i den amtskommunale beskatning, vil det altså i de svagest stillede egne af landet let have den virkning, at den samlede beskatning i en lang række kommuner bryder igennem skatteloftet. Det vil derfor ikke blive de økonomisk bedst stillede i de pågældende kommuner, der rammes deraf; det vil blive mellemindtægterne, den store gruppe af borgere, hvis indtægter ligger imellem 30.000 kr. og 70.000 kr., der vil komme til at føle det mest. Men vi er som sagt rede til at drøfte dette spørgsmål i udvalget, og jeg kan også sige til hr. Ove Hansen, at den lange række af problemer, han i øvrigt rejste heroppe, vil vi naturligvis også se på med interesse.

Lovforslaget tager jo sigte på at skulle træde i kraft med virkning fra den 1. januar 1972, og selv om man naturligvis både fra kommunernes side og fra indenrigsministeriets side er tilhængere af en hurtig behandling, så er jeg enig med det ærede medlem hr. Ove Hansen i, at en grundig behandling er nødvendig, men så må vi arbejde så meget hårdere i skatteudvalget, så at den grun-

[Martin Pedersen.]

dige behandling på rimelig måde kan forenes med en hurtig behandling.

Jeg skal med disse bemærkninger på det radikale venstres vegne anbefale det foreliggende lovforslag til fortsat velvillig behandling her i tinget.

Krog Hansen: Da et lovforslag om udskrivning af skat til amtskommunen var til behandling her i tinget første gang — det var den 28. maj i år — sagde hr. Kofoed — Folketingstidende sp. 6694 — bl. a. følgende:

„Jeg synes, det principielt er en udmærket idé, at folketinget således ligesom kan sove på de forslag, der bliver fremsat. Det er min opfattelse“ — sagde hr. Kofoed videre — „at nogle af de lovforslag, der bliver fremsat, godt kunne trænge til, at man sov på dem en sommer.“

Bortset fra at et enkelt medlem troede, at hr. Kofoed havde sagt, at det var en god idé, at folketinget kunne sove under behandlingen af lovforslaget, var det jo kloge ord, der her kom fra hr. Kofoed. Man har efterhånden mere indtryk af, at dette hus er en lovfabrik, hvor der lægges mest vægt på kvantiteten og ikke så meget på kvaliteten. Det gyser stadig væk i mig, når jeg tænker på, hvordan vi kørte byrdefordelingen igennem i sidste samling, og også i år har vi fået en lovbyge; vi har fået 40 forslag på én gang. Jeg må sige til ministeren: ærlig talt, skal vi ikke følge hr. Kofoeds råd og så sove på det endnu én gang? Ikke et par uger eller et par måneder, men helst så længe, at alle har glemt, at der nogen sinde har været fremsat et lovforslag, der hed forslag til lov om udskrivning af skat til amtskommunen. Jeg tror, at alle ville være bedst tjent med det.

Denne regering lovede mange forskellige ting, da den kom til, og det meste af det er ligesom ikke rigtig blevet til noget. En af de ting, man bl. a. lovede, var en forenkling af hele administrationsapparatet, men heller ikke på det område har vi set de store resultater.

Borgerne i dette land kan efterhånden ikke finde rundt i dette virvar. De kan ikke finde hoved eller hale på nogen ting. Prøver man at se på en række områder, vil man se, at der er nogle, der har et feriemærkesy-

stem, andre har løn under ferie, andre har et helt tredje eller fjerde system. Man betaler ATP her og folkepensionsbidrag dér. Der opkræves sygelønsbidrag det ene sted, udbetaling finder sted et andet sted. Arbejdsløshedsunderstøttelser administreres af én instans, og kontrollen foretages af en anden.

Nu skal vi altså også have en skat til amtskommunen. Hvor mange kan finde rundt i vor skattejungle? Tager vi bare et lille udpluk, kunne man nævne statskat, kommuneskat, kirkeskat, ejendomsskat, erhvervsskat, moms, punktafgifter osv. osv. Var det ikke snart på tide, at man bare prøvede på at forenkle hele vort skattesystem?

Det er blevet sagt fra anden side, og deri er jeg da enig, at hvis man endelig vil presse dette forslag om en amtskommunal skat igennem, så er det vel rigtigt og helt klart, at det skal være en progressiv skat. Men i socialistisk folkeparti mener vi ikke, at vi skal have en sådan skat, og vor stilling må efterhånden være kendt. Den har været præciseret ved utallige lejligheder her fra denne talerstol. Vi ønsker indført en enhedsskat, hvor alle statslige, kommunale og amtskommunale skatter går op i en enhed, hvor progressionen virkelig er til stede, og hvor vi får en byrdefordeling, der virkelig er 100 pct. retfærdig. Det har vi ikke i øjeblikket, og der er heller ikke fra regeringens side lagt op til, at vi skal få det.

Vi finder det meget vigtigt ved et sådant system, at det rationelle på denne måde vil komme i højsædet. Fra den pulje, som ville komme, hvis man fik en sådan enhedsskat, ville man uden noget større besvær kunne udbetale beløb til de enkelte kommuner og amtskommuner efter en eller anden aftale, som ville bygge på en nøgle, hvor man tog de saglige og sociale hensyn. Saglige og sociale kriterier skulle være gældende.

En af de indvendinger, man har haft mod et sådant system — den er der måske også nogle der vil komme med her i dag — er, sagt med himmelvendte øjne: ja men hvad med det kommunale selvstyre, hvis man får en sådan enhedsskat? Jeg er villig til at løbe en risiko, jeg er villig til at tage en chance ved at spørge nogle af ordførerne eller ministeren: kan man nævne bare én kommune — jeg forlanger ikke flere kommuner, bare én — som i dag drives og styres, lige nøjagtig som kommunalbestyrelsen er enig om at

[Krog Hansen.]

kommunen bør styres? Hvis man kan nævne en sådan kommune, skal jeg love her fra denne talerstol, medens den højtærede formand hører på det, at jeg aldrig nogen sinde mere skal snakke om enhedsskat.

Men sagen er jo den, at jeg og alle andre ved, at en sådan kommune ikke findes. Sagen er den, at byrådsmedlemmer i det ganske land aldrig nogen sinde — jeg vil gerne gentage: aldrig har fået lagt så mange bånd på sig, som de har fået i dette år, hvor man har fået en kommunalreform, som påstås at skulle betyde, at byrådsmedlemmerne og byrådene skulle få mere selvstyre. De er blevet oversvømmet af cirkulærer af enhver art, alle indeholdende forbud, forbud mod at låne til det, forbud mod at igangsætte det, ja, forbud mod kort sagt alt. Skulle vi nu ikke holde op med den snak om det kommunale selvstyre og så i stedet erkende, at beslutninger af den ene eller den anden art, truffet i Helsingør, lynhurtigt vil få konsekvenser for borgere i Ålborg?

Det er klart, at i et land med den størrelse, Danmark har, vil beslutninger, i hvert fald af økonomisk karakter, taget det ene sted få øjeblikkelige konsekvenser det andet sted. Altså, kort sagt, lad os droppe dette forslag, og lad os bruge tiden i udvalget til at få forenklet vort skattesystem.

Sigsgaard: Jeg kan i mange henseender være enig med hr. Krog Hansen i hans syn på lovforslaget. Jeg mener, at det vil føre til en yderligere bureaukratisering af hele det offentlige apparat, når vi nu skal til at have tre indkomstskatter foruden de forskellige andre skattearter, vi er belemret med.

Også jeg vil stille spørgsmålet: hvorfor kan vi ikke nøjes med bare én skat? Jeg synes nok, at SF-forslaget om at nøjes med én skat har en enkelt fejl, som desværre er ret afgørende. Jeg tror nemlig, at det er udformet på en sådan måde, at det vil betyde, at kommunerne og amtskommunerne vil få endnu mindre selvstyre, end de har i dag, endnu mindre mulighed for at øve ind-

flydelse på det, der skal ske i deres område. Men det kan jo udformes på en anden måde, den lille fejl kan rettes. Jeg skal pege på, at VS er fremkommet med forslag om en enhedsskat, hvor vi mener, at den fejl er rettet. Vi mener altså, at et sådant forslag kan udformes, så både kommunerne og amtskommunerne vil få større indflydelse på deres egne forhold, end de har i dag; i dag er indflydelsen jo i realiteten ganske lille.

Vi mener også, at et forslag om en enhedsskat kan udformes sådan, at kommunernes indbyggere bliver inspireret og animeret til i højere grad at tage del i kommunestyret og altså få større indflydelse.

Det må vel også være klart, at den fælles indkomstskat må være væsentligt billigere at administrere end tre forskellige slags skat plus de andre skattearter. Dertil kommer, at det vil være mere overskueligt for folk at hitte ud af, hvad de egentlig betaler i skat. Det vil også give et klarere billede af, hvordan fordelingen af skattebyrden på de forskellige indkomstgrupper egentlig er. Det er jo ganske svært at finde ud af i dag.

Endelig vil det betyde, at vi får mere progression i den samlede beskatning, sådan at den samlede skat vil blive noget højere for folk med høje indkomster og noget lavere for folk med lave indkomster. Det synes jeg også vil være en positiv virkning, ja, det vil være en nødvendig reform at få mere progression ind i beskatningen.

Enhver særlig amtsskat vil være socialt urimelig. Den vil blive behæftet med den samme svaghed, som kommuneskatten i al almindelighed er behæftet med. Det vil blive sådan, at de rige, veludbyggede amtskommuner med mange velstillede borgere — det er jo derfor, de er rige — vil kunne klare sig med en forholdsvis lav amtsskat, med lave udskrivningsprocenter, mens de noget fattigere, mindre veludbyggede amtskommuner må arbejde med højere procenter, og deres i almindelighed mindre velstillede borgere vil altså komme til at betale flere procent af deres indkomst i skat, end tilfældet er i de rigere amtskommuner. En

[Sigsgaard.]

sådan skat vil altså være socialt urimelig, næsten uanset hvordan man udformer den, på samme måde som kommuneskatten er det.

Men hvis det nu ikke er muligt at undgå det kæmpemæssige bureaukratiske apparat, som tre forskellige indkomstskatter vil betyde — og VKR-ordførernes indlæg her i dag kunne tyde på, at vi altså skal belemres med dette store apparat — så må i hvert fald mindstekravet være, at amtsskatten bliver progressiv. Jeg skal nævne en særlig grund til det. Det er tanken, at der skal overføres opgaver fra staten til amtskommunerne, ja, det var egentlig en af hovedidéerne i hele kommunalreformen, at vi skulle have enheder af en sådan størrelse og styrke, at de ville kunne magte flere opgaver, end der i dag er dem pålagt. Det vil altså sige, at opgaver, der i dag overvejende finansieres over den progressive statsskat, for fremtiden skal finansieres over amtsskatten. Hvis nu amtsskatten bliver proportional, kommer overflytningen af opgaver til at betyde, at folk med mindre indkomster bliver hårdere ramt, hvis vi ser på den samlede beskatning, og at folk med højere indkomster vil slippe billigere, simpelt hen fordi en større del af de samlede samfundsmæssige opgaver skal finansieres proportionalt og en mindre del progressivt. Hvis ikke amtsskatten bliver progressiv, vil dens virkning i ganske særlig grad blive usocial, og derfor må jeg konkludere, at jeg ikke kan love en velvillig indstilling til lovforslaget — og jeg kan næsten ikke forestille mig, at man kan gennemføre sådanne ændringer under den grundige udvalgsbehandling, man nu skal have, at det vil kunne føre til, at vi kan stemme for et sådant forslag. Vi er imod en særlig amtsskat.

Jeg skal kun tilføje, at jeg heller ikke er sikker på, at forslaget udformning med hensyn til grundskylden er rigtig, men det må jeg vende tilbage til ved anden behandling.

Indenrigsministeren (H. C. Toft): Bortset fra ordførerne for de to sidste partier har jeg forstået det sådan, at i alt fald socialdemokratiet og de tre regeringspartier er af den opfattelse, at man bør have en amtskommunal personskat. Det synes jeg naturligvis

også er rigtigt, og jeg er derfor skuffet — og det tror jeg også kommunalfolk ude over landet vil være — over de synspunkter, der blev givet udtryk for fra hr. Krog Hansens og hr. Sigsgaards side, for kommunalfolk fra alle sider har givet udtryk for ønsket om, at amtskommunernes udgifter måtte udskrives på en sådan måde, at det var amtskommunen, der kom til at stå for opkrævning og udskrivning af det beløb, dels i form af grundskatter, dels i form af en amtspersonskat, som amtskommunen skulle bruge.

Med de betingelser, hr. Ove Hansen stillede op, synes jeg, hans tale i dag var lidt mindre velvillig over for forslaget, end den var ved behandlingen af det tilsvarende forslag, umiddelbart inden folketinget blev hjemsendt. Hr. Ove Hansen ønskede, at vi skulle have givet flere oplysninger i forbindelse med lovforslagets fremsættelse, men netop fordi vi fremsatte forslaget, før folketinget blev hjemsendt på sommerferie, var der jo for hr. Ove Hansen og andre mulighed for at stille de spørgsmål i folketingsudvalget, der blev nedsat herom. Der kunne vi have belyst de spørgsmål, som man måske specielt havde ønsket oplyst fra socialdemokratiets side.

Det, der gør mig noget betænkelig ved hr. Ove Hansens indlæg her i dag, var udtalelsen om, at man må vide, hvordan den endelige opgavefordeling vil være i fremtiden, inden man kan give tilslutning til et forslag om amtspersonskat. Jeg må nemlig erkende, at så er det ikke muligt i denne folketings-samling at indføre en amtspersonskat, men jeg mener, at der er et sådant behov derfor og ønske derom fra kommunernes side, at vi bør gennemføre et sådant lovforslag om amtspersonskat i denne folketings-samling.

Da vi sidst behandlede sagen, rejste hr. Ove Hansen også spørgsmålet om opgavefordelingen, og jeg gav dengang udtryk for, at jeg over for udvalget vedrørende udligningsloven havde givet oplysninger. Jeg kan i dag sige, at vi fører forhandlinger med kommunernes organisationer om opgavefordelingen, og det fremgik, så vidt jeg erindrer, af den skriftlige del af statsministerens tale, at folketinget vil få en redegørelse om opgavefordelingen i løbet af denne folketings-samling. Men som sagt før beror det stadig væk på forhandlinger mellem de kommunale organisationer om opgavefordelingen både

[Indenrigsministeren.]

mellem stat og kommuner, stat og amter og kommuner og amter indbyrdes. Vi har tidligere givet udtryk for, at selve overførelsen af opgaver til kommuner og amtskommuner skulle ske op igennem 1970'erne, begyndende i 1972, og at det altså er noget, som i dag ikke er helt klarlagt. Jeg håber alligevel, at hr. Ove Hansen stadig væk er af den opfattelse, at vi bør have en amtpersonskat nu, og at den skal gennemføres til ikrafttræden den 1. januar 1972.

Ordførerne for SF og venstresocialisterne og også hr. Ove Hansen rejste ønske om, at amtpersonskatten skulle være en progressiv skat. Jeg vil gerne her erindre hr. Ove Hansen om, at det ikke er mere end to eller tre år siden, socialdemokratiet afskaffede en progressiv kommunalskat inden for hovedstadsområdet efter forslag fra den daværende indenrigsminister. I bemærkningerne til det forslag fremhævede den daværende indenrigsminister, hr. Hans Hækkerup, at virkningen af den daværende ordning havde været, at den indbyrdes afstand mellem skattniveauerne i Københavnsområdets kommuner var blevet større.

Hvis man nu tænker sig at indføre en progressiv amtsbeskatning, bliver afstanden i skattniveau mellem landets rige og landets fattige amter større, det samlede skatte tryk bliver større for borgerne, end det er i dag. Derfor finder jeg ikke, at det er den rigtige måde. Hvis man skal have en progressiv beskatning, og det skal vi, vil der kun blive udligningsmæssig virkning landet over, hvis det er statsskatten, der er progressiv, således som det er i dag. Så kan man altid diskutere, hvordan den progressive skala skal være.

Jeg vil gerne her sige til hr. Ove Hansen, at hvis man indfører en progressiv amtsbeskatning, betyder det, at skatte trykket også på mellemindkomster f. eks. i det fattige Viborg amt vil blive forholdsvis større end i Frederiksborg amt. Jeg skal tilføje, at det ikke vil virke på egnsudviklingen, hvis skatteborgerne, der vil flytte til en egn og oprette en ny virksomhed dér, ser, at der er et endnu større skatte tryk dér. Derfor tror jeg ikke, at den tanke er rigtig, som hr. Ove Hansen her har rejst.

Jeg vil selvfølgelig takke hr. Ove Hansen for, at han var villig til forhandling om for-

slaget. De oplysninger, udvalget ønsker, skal vi, i det omfang det er os muligt, stille til rådighed for folketingsudvalget. De tre regeringspartiers ordførere gav tilslutning til forslaget og lovede en velvillig og en hurtig behandling, således at forslaget kan få virkning fra 1. januar 1972.

Jeg vil gerne i den forbindelse erklære mig enig med hr. A. Chr. Andersen, der sagde, at grundskatterne, som de er, vender den tunge ende nedad, og med hr. Martin Pedersen, der, hvad jeg allerede har nævnt, sagde, at når man laver progressiv beskatning for amterne, giver det ikke ensartethed landet over; så bliver skatte trykket for mange indkomster, også mellemindkomsterne, større i de fattige egne end i de rige dele af landet.

Hr. Krog Hansen anmodede os om at sive så længe på forslaget, at det ikke blev vedtaget her i folketinget. Jeg tror i alt fald, at andre kommunalfolk landet over ville være skuffede, hvis forslaget fik den skæbne. Både fra primærkommunal og amtskommunal side har man udtrykt tilfredshed med forslaget og nærmest beklaget, at man ikke på et tidligere tidspunkt var kommet med et forslag i denne retning.

Hr. Krog Hansen fremdrog mange andre ting, bl. a. SFs synspunkter med hensyn til en enhedsskat, som han også var inde på, da vi behandlede forslaget om udligning mellem kommunerne. Dengang gav også hr. Sigsgaard udtryk for de tanker, SF har på dette område. Jeg gav udtryk for mit standpunkt hertil, og det er ikke forandret siden da.

Ove Hansen: Ministeren fandt, at jeg var lidt mindre velvillig denne gang, end forrige gang, og det beklager jeg. Jeg håber da, jeg altid er velvillig, det vil jeg i hvert fald gerne være.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at det vel ikke er uden grund, at vi beder om nogle oplysninger, når vi skal tage stilling til et så vidtrækkende lovforslag som det, der her er tale om.

Så siger indenrigsministeren, at jeg jo kunne have spurgt i folketingsudvalget om det, jeg ønsker oplyst. Jeg må lige sige til ministeren, at der ikke har været noget folketingsudvalg, det har kun lige været nedsat. Vi havde første behandling en af de sidste dage, inden folketingssamlingen sluttede. Der

[Ove Hansen.]

har altså ikke været tale om et udvalgsarbejde, og derfor har jeg ikke kunnet stille spørgsmålene. Men det er vel ikke urimeligt, når nu vi her skal tage beslutning om og stilling til en tredje personlig skat, at vi så spørger om: hvilke opgaver skal amtskommunerne have i fremtiden? Vi kender dem i dag, og vi ved, at de vil få en hel del nye opgaver, men vi ved endnu ikke hvor mange og hvilke, og vi ved heller ikke, hvad man fra regeringens side har tænkt at give i refusioner til de opgaver, der skal løses fra statens side. Det er vel rimeligt at få klarhed over det, før vi tager stilling.

Med hensyn til den progressive skat til amtskommunen, som jeg har anset for nødvendig, henviser ministeren til, at den tidligere socialdemokratiske indenrigsminister afskaffede en progression på skatteskalalen for de københavnske omegnskommuner. Det kan nu ikke helt sammenlignes. Dengang havde vi i Københavns omegnskommuner et rateskalasystem, hvorefter indtægter over en vis størrelse fik en højere beskatning. Det er altså ikke det, vi helt tænker på med den progression, vi gerne her ser indført.

Så taler ministeren om den uensartethed, der er i indtægterne i forskellige dele af landet, og det skal indrømmes, at den er meget stor. Det var også derfor, jeg spurgte: hvad med skattegrundlagstilskud, hr. indenrigsminister? Det svarede ministeren slet ikke på. Kunne man ikke tænke sig her, hvor man har mulighed for en udjævning, at gøre dette tilskud betydeligt større end hidtil? Men lad mig sige, for at man ikke skal misforstå vores stillingtagen, at vi er indforstået med at se på forslaget under udvalgsarbejdet, og at vi altså er positive for at finde en løsning.

Må jeg så sige et par bemærkninger til hr. Asger Jensen, der syntes, at vi havde talt om skatteloftet, der eventuelt skulle fjernes, og syntes, at man skulle have et skatteloft, så at man ikke beskattede folk med 100 pct. Jeg vil gerne sige om begrebet skatteloft, at det aldrig har været så påkrævet som i denne regerings tid, og jeg tror, vi nu når en højde, som skatteyderne vil få stærkt at føle i den kommende tid. Hvad bliver marginalprocenten for statskatten i det kommende år? Omkring 41. Der bliver 4 pct. i folkepen-

sionsbidrag. Så kommer de kommunale beskatningsprocenter, måske 22-23, højere i enkelte kommuner. Dermed er vi temmelig højt oppe, og skal vi så fra 1972 give plads til en ny beskatningsprocent til amtskommunen, tror jeg der er en del, der passerer loftet.

Hr. Asger Jensen siger, at der ikke er foretaget nedskæringer. Jo, der er foretaget drastiske nedskæringer for amtskommunerne. Til almindelige kommuner har man ydet en compensation, i nogen grad ved at staten har overtaget den mellemkommunale refusionsforpligtelse, men det vedrører ikke amtskommunerne. Sygehusvæsenets tilskud er skåret ned fra 65 pct. til 35 pct., vejrefusionerne fra 75 pct. til 50 pct., og det er kun foreløbigt. Ministeren for offentlige arbejder har et forslag om endnu større nedskæringer. Hr. Asger Jensen sagde også, at det var urimeligt af os at forlange besked om opgavefordelingen, det kunne man ikke give nu for al evighed. Det forlanger vi heller ikke; vi forlanger det kun for denne regerings levetid, og den er formentlig ikke så lang. Derfor skulle man vel nok kunne give os nogle oplysninger herom. Det er i hvert fald af stor betydning for vor stilling til lovforslaget her.

Må jeg så endelig sige tak til hr. Martin Pedersen for de bemærkninger, han gjorde. Jeg synes, de var positive. Jeg håber, vi kommer til et resultat i enighed i folketingsudvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

(Lovforslaget (nr. 8) findes i tillæg A. sp. 993, fremsættelsen i tidenden sp. 99).